

KOMMUNER SÖKER STÖD HOS VARANDRA

2014-03-17

Av: Movium

Foto: Annika Kruise, Malmö stad

Hur kompenserar en kommun förlorade miljövärden vid exploatering så att vardagslandskapet värnas? När nästan 40 planerare, ekologer och arkitekter diskuterade frågan under en Movium Partnerskapsträff i Lomma var alla eniga om att svenska kommuner måste samarbeta för att få fram svaren.

Regeringens lagförslag om ett förenklat detaljplaneförfarande och slopade särkrav är rena katastrofen för miljöarbetet, tycker de närmare 40 planerare, ekologer och arkitekter som samlats till Movium Partnerskaps nätverksträff om miljökompensation som hölls i Lomma den 6 februari. De önskar snarare tydligare statliga direktiv och skärpta lagar för att slippa famla efter vägledning och stöd. Idag finns knappast någon kommun som gör som andra i arbetet med miljökompensation, alla provar sig fram och söker egna metoder och lösningar.

– Att kompensera är att gottgöra. Det är mest som ett plåster på sårerna i Sverige idag, men vi borde kunna göra mer, menar Jesper Persson, landskapsarkitekt och forskare vid SLU och en av föreläsarna under dagen.

Behov av nätverk

Att samlas, utbyta erfarenheter och diskutera problem och synsätt är därför ett bra sätt att komma någonstans, och det är precis vad som händer under konferensdagen – initiativtagarna till konferensen, Tim Schnoor och Helena Björn, miljöstrateger i Lomma, kommer att kalla till ett nytt möte redan efter sommaren. Det finns en stark önskan att fortsätta arbeta gemensamt med frågorna, och detta kan bli starten för ett samarbete för att finna en form.

Platsen för konferensen om miljökompensation – Lomma – är väl vald.

– Vi har ett uppdrag att kompensera men vi har ännu inte alla rutiner fullt ut på plats, säger Tim Schnoor.

Lomma är den kommun där expansionstakten varit högst i landet under några år: 2005 bodde 18 854 personer i kommunen och sju år senare, 2012, hade antalet invånare ökat till 22 298. Lomma har fått stöd av Delegationen för hållbara städer för att göra en uppföljning av Lomma hamnområdets miljöprogram, samt för att titta på utveckling av grönstruktur och ekosystemtjänster i kommande byggetapper.

Slår av på takten

Nu slår kommunen av på expansionstakten, delvis för att inte orten ska bli sönderexploaterad och för att kommunen ska hinna med att bygga den infrastruktur som behövs. Kommunen har fattat ett beslut att Lomma ska fördubbla andelen naturreservat fram till 2018 för att säkerställa att de natur- och rekreationsvärden som finns idag bevaras. Men hur ska man göra med de urbana vardagslandskapen?

Exploatering leder alltid till någon slags påverkan. En början är att över huvud taget våga prata om det, pröva olika frågor och hitta alternativet som ger liten påverkan på miljön och blir så bra som möjligt. Men vilka värden ska man skatta högst, och hur ska man beskriva dem? Idag har det i ett prövat fall visat sig att det är fullt möjligt att ersätta en förlorad äng med upprustningen av ett soldattorp.

Men går biologisk mångfald alltid före värden som lekmöjligheter eller fritidsaktiviteter? Går det alls att förena? När det kommer till människors behov och önskemål verkar det generellt sett genast bli svårare. Frågorna som konferensdeltagarna ställer under konferensdagen är många gånger av etisk art – och därmed besvärliga att få svar på.

Tid viktig aspekt

Tiden är en annan viktig aspekt. Beaktar man i en miljökompensation vad som kanske finns som en potential på en plats, det vill säga att det skulle kunna bli en skog en gång i framtiden på platsen för en tilltänkt exploatering? Hur värdesätter man i så fall det idag?

Går det över huvud taget att sätta monetära värden på en miljö – och hur fonderar man kapitalet över tid? Och vad ska man återskapa – när är så att säga den rätta tiden att utgå ifrån? Lomma, till exempel, har en gång i tiden haft rika ekskogar, men idag associeras Lomma enbart med havet. Kan man hävda att det är ett värde att återskapa ekskogen, eftersom platsen har alla förutsättningar att få en sådan att växa?

En viktig insikt efter detta första möte är att kommunerna bör ligga ett steg före. En kommun bör ha inventerat olika platser och vilka värden som finns där så att man är förberedd vid en exploatering. Inte minst viktigt är det att ha en vision: vad vill vi i vår kommun, utifrån lokala förutsättningar, natur och kultur, med våra vardagslandskap?